

NOTATKA INFORMACYJNA

Przekraczanie granic w celu dzielenia się wiedzą specjalistyczną

Wizyty studyjne dla specjalistów w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego wspierają współpracę europejską i rozwój polityki

Europejczycy mają długą tradycję podróżowania i przekraczania granic w celu zdobywania wiedzy. Od XVII do XIX w. częścią edukacji zamożnego Europejczyka była wielka wyprawa, podczas której odwiedzał on inne kraje. Dziś w Unii Europejskiej (UE) uczenie się poprzez wyjazdy zagraniczne nie jest już przywilejem garstki nielicznych, lecz praktyką promowaną szeroko i na wiele różnych sposobów.

Wizyty studyjne (ramka 1) zapewniają ekspertom z dziedziny kształcenia i szkolenia zawodowego możliwość podróżowania i uczenia się. W ich ramach decydenci i specjaliści z różnych krajów i środowisk spotykają się, aby omawiać sprawy będące przedmiotem ich wspólnego zainteresowania oraz aby wymieniać się doświadczeniami i wiedzą fachową.

Wpływ wizyt studyjnych na politykę i praktykę jest duży. Poprzez wspólne uczenie się, upowszechnianie dobrych praktyk i wzmoczoną współpracę europejską każda wizyta może przyczynić się do udoskonalenia polityki w zakresie kształcenia i szkolenia na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim.

Efekty wizyt studyjnych mogą wykraczać daleko poza kilka dni spędzonych wspólnie przez ekspertów. Wielu z nich podtrzymuje znajomości i tworzy sieci kontaktów. Prawie jedna trzecia ekspertów rozpoczyna pracę nad wspólnymi inicjatywami i projektami.

Przed 2008 r. funkcjonowały dwa programy wizyt studyjnych: jeden dla ekspertów z dziedziny edukacji ogólnej oraz drugi dla ekspertów ds. kształcenia i szkolenia zawodowego. Ze względu na coraz mocniejsze więzi między kształceniem a szkoleniem oraz rosnące znaczenie uczenia się przez całe życie w 2008 r. odrębne wizyty studyjne objęto jednym programem UE „Uczenie się przez całe życie”⁽¹⁾.

Cedefop od ponad 20 lat z powodzeniem zarządza wizytami studyjnymi dla ekspertów z tej dziedziny, zdobywając renomę dzięki wizytom wysokiej jakości zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacyjnym. Pragnąc wykorzystać to doświadczenie i wiedzę ekspercką, Komisja Europejska zwróciła się do Cedefop z prośbą o koordynowanie nowego, skonsolido-

wanego i prowadzonego na dużo większą skalę programu wizyt studyjnych dla ekspertów w dziedzinie edukacji, kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie.

Ramka 1: Czym jest wizyta studyjna?

Wizyta studyjna trwa od trzech do pięciu dni. W jej ramach 10-15 ekspertów w dziedzinie kształcenia i szkolenia z różnych krajów i różnych środowisk spotyka się, aby wymieniać się wiedzą fachową i doświadczeniem oraz omawiać kwestie będące przedmiotem ich wspólnego zainteresowania.

Dyskutują o sprawach takich jak realizacja polityki w poszczególnych krajach. Odwiedzają instytucje zajmujące się kształceniem i szkoleniem w państwie przyjmującym oraz spotykają się z decydentami, partnerami społecznymi, nauczycielami, studentami i innymi osobami czynnymi w tej dziedzinie. Ponadto uczestnicy nawiązują kontakty z myślą o przyszłej współpracy i wracają do domu z pomysłami.

Wizyty studyjne są częścią programu UE „Uczenie się przez całe życie”. Organizuje się je w roku akademickim, od września do czerwca. W programie uczestniczą 33 kraje: 27 państw członkowskich UE oraz Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria, Chorwacja i Turcja.

Chcesz wziąć udział w wizycie studyjnej?

Wnioski o udział w wizytach od marca do czerwca 2012 r. można składać od połowy lipca do 14 października 2011 r. Zapraszamy na stronę internetową dotyczącą wizyt studyjnych: <http://studyvisits.cedefop.europa.eu/>

Tematy wizyt studyjnych

Wartość wizyt studyjnych wynika z ich powiązania z bieżącymi zagadnieniami. Wiele wysiłku wkłada się w dopilnowanie, aby tematy omawiane podczas wizyt były w pełni zgodne z priorytetami polityki europejskiej w zakresie edukacji, kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie.

W 2008 r. Cedefop kierował grupą roboczą decydentów, partnerów społecznych i ekspertów w dziedzinie edukacji i kształcenia i szkolenia zawodowego, mającą za zadanie przygotowanie tematów wizyt studyjnych. W 2010 r. tematy

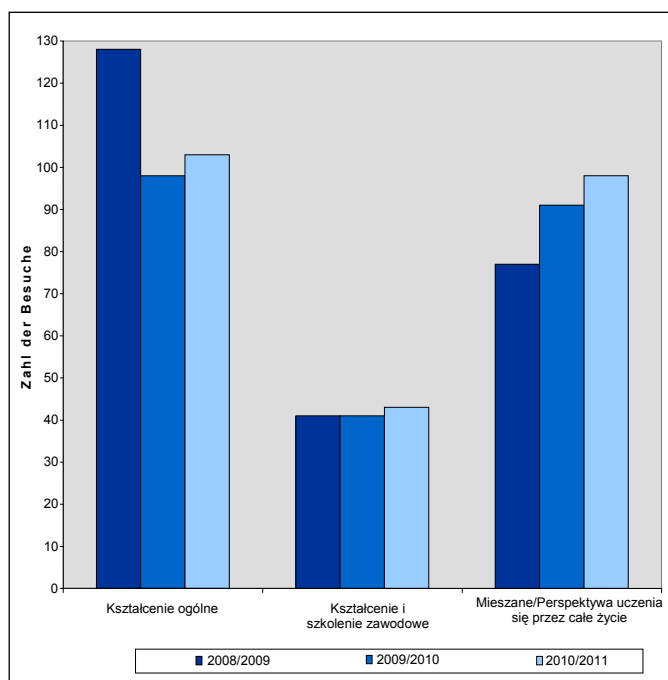
⁽¹⁾ Rada Unii Europejskiej. Decyzja Rady ustanawiająca program działań w zakresie uczenia się przez całe życie (1720/2006/WE). *Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej*, L 327 z 24.11.2006, s. 45.

zaktualizowano w związku z wprowadzeniem strategii „Europa 2020” i zmianami w ramach współpracy w zakresie kształcenia i szkolenia na okres do 2020 r.

Od 2008 r. wizyty studyjne w coraz większym stopniu zachęcają ekspertów do patrzenia na kształcenie i szkolenie zawodowe, kształcenie ogólne, szkolnictwo wyższe i edukację dorosłych jako na powiązane w jedną całość elementy uczenia się przez całe życie, raczej niż jako na odrębne zagadnienia.

Stale rośnie odsetek wizyt studyjnych odznaczających się kompleksowym podejściem do uczenia się przez całe życie – w latach 2008-2009 było ich ok. 30%, a w latach 2010-2011 nieco ponad 40% (rys. 1). Liczba wizyt studyjnych dotyczących kształcenia i szkolenia zawodowego utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie około 17%.

Rysunek 1: **Liczba wizyt studyjnych wg rodzaju, 2008/09-2010/11**

Do tematów omawianych obecnie podczas wizyt studyjnych należą:

- zdobywanie przez wszystkich kluczowych kompetencji, w tym kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości;
- poprawa dostępu do kształcenia i szkolenia, ich jakości i efektywności oraz równości w tej dziedzinie;
- zwiększenie atrakcyjności nauczania i szkoleń poprzez podniesienie kwalifikacji kadry kierowniczej w tej dziedzinie;
- kształcenie i szkolenia jako sposób zwiększenia szans na zatrudnienie;
- promowanie mobilności w zakresie uczenia się przez całe życie;
- wdrażanie wspólnych europejskich narzędzi i zasad w zakresie uczenia się przez całe życie oraz

tendencje widoczne pod względem strategii stosowanych w tej dziedzinie;

- współpraca instytucji zajmujących się kształceniem i szkoleniem ze światem pracy i lokalnymi społecznościami. Zusammenarbeit der Bildung und Berufsbildung mit der Arbeitswelt und lokalen Gemeinschaften

Uczestnicy wizyt studyjnych

Wizyty studyjne okazały się bardzo popularne (tabela 1). W latach 2010-2011 wprowadzono dwie rundy selekcji w celu usprawnienia planowania i zwiększenia liczby uczestników wizyt studyjnych z niektórych grup docelowych. To zaowocowało większą liczbą wniosków oraz większym zaangażowaniem partnerów społecznych i zmniejszeniem ogólnej liczby anulowań.

Tabela 1: **Wizyty studyjne 2008/09-2010/11 – kluczowe dane**

	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Wizyty studyjne	246	230	244
Państwa przyjmujące wizyty studyjne	29	29	29
Uczestnicy (kandydaci)	2 532 (4 686)	2 358 (4 573)	2 740 (5 789)
Państwa uczestników	30	33	31

W wizytach studyjnych bierze udział wielu różnych decydentów zajmujących się edukacją oraz kształceniem i szkoleniem zawodowym oraz osób czynnych w tej dziedzinie (tabela 2).

Okolo 25% uczestników to dyrektorzy szkół i osoby szkolące nauczycieli. 15,6% to dyrektorzy instytucji kształcenia i szkolenia, ośrodków doradztwa i certyfikacyjnych, a 11,5% to przedstawiciele władz lokalnych, regionalnych i krajowych.

Ponadto wizyty studyjne zapewniają partnerom społecznym niepowtarzalną szansę zaangażowania się w europejską współpracę w dziedzinie uczenia się przez całe życie. Udział partnerów społecznych zwiększył się z 4,5% w 2008 r. do 6% w 2010 r.

Każdego roku pewna liczba wizyt studyjnych jest przeznaczona dla decydentów zajmujących odpowiedzialne stanowiska na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. W odniesieniu do takich wizyt Komisja Europejska i Cedefop zapewniają dodatkowe wsparcie pod względem przygotowania merytorycznego i ukierunkowania dyskusji.

Tabela 2: Wizyty studyjne 2008/09-2010/11: uczestnicy wg kategorii

Kategoria	2008/09	2009/10	2010/11
Dyrektorzy szkół, osoby szkolące nauczycieli	634	591	735
Dyrektorzy instytucji, ośrodków lub placówek kształcenia i szkolenia zawodowego, ośrodków doradztwa, certyfikacyjnych i akredytacyjnych	461	371	418
Przedstawiciele organów lokalnych, regionalnych i krajowych	252	265	293
Doradcy pedagogiczni lub zawodowi	258	189	224
Szefowie działów	186	167	211
Partnerzy społeczni	115	147	164
Inspektorzy ds. kształcenia i szkoleń zawodowych	139	142	140
Przedstawiciele sieci i stowarzyszeń zajmujących się kształceniem i szkoleniem	90	85	96
Badacze	59	83	95
Inni	338	318	364
Ogółem	2 532	2 358	2 740

Od lat 2008-2009 decydenci wyższego szczebla omawiają kwestie takie jak współpraca regionalna, szkolenia i rozwój urzędników służby cywilnej, zapewnianie jakości w instytucjach kształcenia i szkolenia oraz dalszy rozwój zawodowy nauczycieli i osób prowadzących szkolenia.

Tematy dyskusji w latach 2011-2012 to m.in. rola partnerów społecznych w rozwijaniu krajowych ram kwalifikacji oraz przedsiębiorczości w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego.

Liczy się jakość

Cedefop pomaga zapewnić skutecznie i efektywnie osiągnięcie celu wizyt studyjnych (ramka 2). Podręcznik organizatora ⁽²⁾ i przewodnik uczestnika ⁽³⁾, przygotowane przez Cedefop, Komisję Europejską i agencje krajowe zawierają wytyczne dotyczące stworzenia właściwych warunków zapewniających sukces każdej wizyty.

Cedefop udostępnia również przegląd kluczowych zagadnień oraz wydarzeń na poziomie europejskim, a także dodatkowych źródeł, z którymi warto się zapoznać, odnoszących się do tematu każdej wizyty. W celu upowszechniania ustaleń oraz promowania wizyt studyjnych wśród potencjalnych kandydatów Cedefop opracował poradnik komunikacyjny dla agencji krajowych.

Z doświadczenia wynika, że organizatorzy wizyt studyjnych dobrze wywiązują się ze swoich zadań. W latach 2009-2010 zadowolenie z wizyty studyjnej deklarowało 97% uczestników.

Ramka 2: Rola Cedefop w wizytach studyjnych

Współpracując ściśle z Komisją Europejską i agencjami krajowymi, Cedefop dąży do zapewnienia wysokiej jakości wizyt studyjnych oraz odzwierciedlenia w tematach najnowszych wydarzeń w dziedzinie kształcenia i szkolenia w Europie.

W szczególności Cedefop promuje wizyty studyjne; koordynuje propozycje dotyczące wizyt i przygotowuje katalog określający kontekst, treść i cele każdej wizyty. Cedefop koordynuje również zaproszenia do składania wniosków i przydziela uczestników do grup, z których wszyscy są wybierani przez agencje krajowe, mając na uwadze zapewnienia równowagi krajów, wiedzy specjalistycznej i płci w poszczególnych wizytach.

Cedefop monitoruje również wizyty studyjne, upowszechnia ich wyniki oraz ocenia ich wpływ na politykę i praktykę w dziedzinie kształcenia i szkolenia.

Co roku Cedefop prowadzi seminaria poświęcone wymianie wiedzy, przeznaczone dla nowych i doświadczonych organizatorów wizyt studyjnych, podczas których omawia się sposoby poprawy treści wizyt studyjnych, udoskonalenia ich organizacji oraz upowszechniania wyników.

Upowszechnianie wyników

Ustalenia z wizyt studyjnych podsumowuje się w raportach grupowych, ⁽⁴⁾ określających wspólne podejścia, wyzwania i potencjalne rozwiązania w danym temacie. Cedefop analizuje raporty i umieszcza je na swoich stronach internetowych, aby udostępnić je innym decydentom

⁽²⁾ <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17955.aspx>
⁽³⁾ <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17953.aspx>

⁽⁴⁾ http://studyvisits.cedefop.europa.eu/index.asp?cid=3&artid=7456&scid=77&artlang=EN&per_id=2549

zajmującym się kształceniem i szkoleniem oraz podmiotom czynnym w tej dziedzinie.

Raporty grupowe stanowią podstawę dla seminariów podsumowujących ⁽⁵⁾ (ramka 3) organizowanych co roku przez Cedefop w celu podsumowania, weryfikacji i propagowania ustaleń wizyt studyjnych dotyczących wybranych tematów.

Ramka 3: Seminaria podsumowujące wizyty studyjne

Rok 2010: Jakość i efektywność

Podsumowując około 80 wizyt w latach 2008-2009, prezentacje z 15 krajów zapewniły wgląd w wyzwania stojące przed: osobami uczącymi się pod względem nabywania kompetencji społecznych i obywatelskich oraz uczenia się języków obcych; nauczycielami i osobami prowadzącymi szkolenia pod względem rozwoju tych kompetencji; a także przed kadrą kierowniczą szkół pod względem tworzenia społeczności uczenia się. Rezultaty seminarium opublikowano w opracowaniu *Lepsze kompetencje poprzez lepsze uczenie i przywództwo: ustalenia z wizyt studyjnych w latach 2008-2009* ⁽⁶⁾.

Rok 2011: Młodzi ludzie i rynek pracy

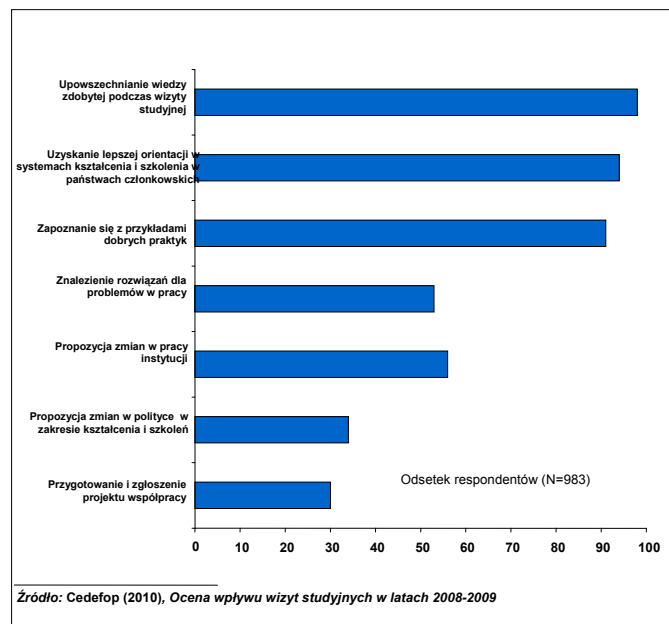
Podsumowując około 60 wizyt w latach 2009-2010, w prezentacjach z 21 krajów podkreślono: znaczenie wytycznych i doradztwa dla młodych ludzi, ale też podnoszenia świadomości korzyści dla pracodawców wynikających z inwestowania w kształcenie i szkolenie zawodowe; możliwości łączenia uczenia się ze zdobywaniem doświadczenia w pracy; wczesne wprowadzanie młodych ludzi w przedsiębiorczość w celu rozwinięcia przedsiębiorczego myślenia i umiejętności w tym zakresie ⁽⁷⁾.

Pozytywny wpływ

Badanie uczestników w latach 2008-2009 (rys. 3) wykazało większą świadomość rozwoju sytuacji w Europie wśród osób odpowiedzialnych za kształtowanie oraz wdrażanie krajowej, regionalnej lub lokalnej polityki w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Takie osoby są również w większym stopniu świadome możliwości dalszej współpracy europejskiej. Korzystając z kontaktów nawiązanych podczas wizyty, około 30% uczestników w ciągu roku zaangażowało się w projekty współpracy.

Około 98% uczestników wizyt studyjnych podzieliło się zdobytą wiedzą ze współpracownikami, kierownikami, innymi ekspertami, studentami i rodzicami. Wielu zaproponowało zmiany w pracy swoich instytucji oraz w polityce kształcenia i szkolenia. W przypadku niektórych uczestników wizyty studyjne doprowadziły do zmian w ich pracy zawodowej oraz poprawy ich umiejętności osobistych.

Rysunek 3: **Wpływ wizyt studyjnych (uczestnicy w latach 2008-2009)**

Wizyty studyjne przynoszą także korzyści organizatorom. Organizatorzy mają okazję zaprezentowania swojej pracy i osiągnięć. Zwiększa się również świadomość kwestii europejskich w miejscowej społeczności.

Ogólnie rzecz biorąc, wykazano, że wizyty studyjne są skutecznym sposobem uczenia się.

CEDEFOP

Europejskie Centrum Rozwoju Szkolenia Zawodowego

Notatka informacyjna – 9062 PL

Kat.-Nr.: TI-BB-11-005-PL-N

ISBN 978-92-896-0843-5, doi: 10.2801/96560

© Europejskie Centrum Rozwoju Szkolenia Zawodowego, 2011 r.

Wszelkie prawa zastrzeżone

Notatki informacyjne są publikowane w językach niemieckim, greckim, angielskim, hiszpańskim, francuskim i włoskim. Aby otrzymywać je regularnie należy wysłać wiadomość e-mail na adres: briefingnotes@cedefop.europa.eu

Inne notatki informacyjne i publikacje Cedefop są dostępne pod adresem: <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx>

P.O Box 22427, 55102 Thessaloniki, GRECJA

Europe 123, Thessaloniki, GRECJA

Tel. +30 2310490111, Faks +30 2310490020

E-Mail: <mailto:info@cedefop.europa.eu>

visit our portal www.cedefop.europa.eu

⁽⁵⁾ http://studyvisits.cedefop.europa.eu/index.asp?cid=3&artid=8097&scid=77&artlang=EN&per_id=2515

⁽⁶⁾ <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/16385.aspx>

⁽⁷⁾ <http://studyvisits.cedefop.europa.eu/index.asp?cid=3&artid=8051&scid=77&artlang=EN>